

Redegørelse om personundersøgelser og om forebyggelse af radikaliser- ning i fængsler

Baggrunden for notatet

På baggrund af direktoratets faktuelle beskrivelse af sager vedrørende gernings-
manden bag angrebene i København den 14. og 15. februar 2015 har Justitsministe-
riet ved brev af 27. marts 2015 bedt Direktoratet for Kriminalforsorgen om:

- 1) At kortlægge praksis for prøveløsladelse og om at afgive en orientering om, hvilke tiltag der iværksættes for at sikre en mere effektiv opfølgning på prøveløsladelse og i den forbindelse bl.a. beskrive praksis for genindsættelse.
- 2) At komme med et oplæg til tilpasning af personundersøgelser.
- 3) At afgive en orientering om erfaringerne med kriminalforsorgens tiltag vedrørende indberetninger om tegn på radikaliserings.

Direktoratet har den 30. juli 2015 sendt en redegørelse til Justitsministeriet vedrørende punkt 1. Nedenfor følger en redegørelse vedrørende pkt. 2 og 3.

A. Personundersøgelser

Det fremgår af Justitsministeriets brev af 27. marts 2015, at oplægget, der skal udarbejdes med inddragelse af Rigsadvokaten, skal beskrive, hvorvidt udarbejdelse af personundersøgelser kan optimeres, herunder med henblik på at sikre større ensartethed i grundlaget for undersøgelserne og klarhed i forhold til indstillingerne mv.

Direktoratet kan på den baggrund oplyse følgende:

Primo 2013 indledte direktoratet et større projekt med henblik på at revidere personundersøgelser som led i to af kriminalforsorgens flerårsaftaleprojekter. Formålet hermed er dels at målrette personundersøgelserne med henblik på øget brug af samfundstjeneste, dels at effektivisere, optimere og ensarte personundersøgelser, herunder egnethedsvurderinger.

Som led i projektet er der udarbejdet et nyt personundersøgelseskoncept, hvor resumeet er afkortet fra de nuværende halvanden side til cirka en halv side. Resumeet vil være et sammendrag af de væsentligste og aktuelle oplysninger. Endvidere bliver konklusionen fremover todelt bestående af en kort og klar konklusion efterfulgt af en kort begrundelse for, hvad kriminalforsorgen har lagt vægt på ved vurderingen af egnethed samt ved anbefalingen af eventuelle vilkår og særvilkår.

Endelig er der til formålet udarbejdet et sæt standardkonklusioner, som skal benyttes af alle kriminalforsorgens afdelinger. Rigsadvokaten er tidligere hørt over disse ændringer og har tilsluttet sig ændringerne.

Udover de beskrevne ændringer i personundersøgelseskonceptet er der udarbejdet en "Håndbog for personundersøgere" med henblik på at sikre ensartethed i undersøgelserne og for at understøtte oplæringen af nye undersøgere.

Det nye personundersøgelseskoncept og håndbogen vil blive taget i brug, når den fornødne it-understøttelse er klar den 25. november 2015. At den fornødne it-understøttelse ikke er sket tidligere skyldes, at kriminalforsorgen har været nødt til at prioritere den nødvendige it-understøttelse af de ændrede arbejdsgange som følge af den nye organisationsstruktur, som trådte i kraft den 6. maj i år.

Foruden de nævnte ændringer har direktoratet gennemgået sagen om de konkrete personundersøgelser vedrørende gerningsmanden bag angrebene i København i februar 2015 (OH) med henblik på at undersøge, om der er forhold i den konkrete sag, der giver anledning til yderligere tiltag vedrørende personundersøgelser.

[...]

Direktoratet har på den baggrund besluttet at det snarest i en skrivelse til personundersøgerne præciseres, at der er en forpligtelse til at afdække konkrete forhold, herunder observationer som giver anledning til bekymring eksempelvis vedrørende klientens adfærd, udtalelser og lignende, som leder tankerne i retning af ekstremisme, og som kan indikere, at klienten ikke vil kunne indgå i et tilsyns- og/eller samfundstjenesteforløb på grund af klientens forhold til det danske samfund/myndighederne. Der vil desuden blive beskrevet en række kendetegn, herunder forhold med relation til kriminalforsorgens vejledning om bekymringsindberetninger, som undersøgeren skal være opmærksom på. Indholdet af denne skrivelse vil endvidere blive indarbejdet i den omtalte håndbog for personundersøgere.

Det bemærkes, at ovennævnte ændringer er sket efter aftale med Rigsadvokaten.

B. Forebyggelse af radikaliserings i fængsler

Det fremgår af Justitsministeriets brev af 27. marts 2015, at direktoratet er anmodet om at afgive en orientering om erfaringerne med kriminalforsorgens tiltag vedrørende indberetninger om tegn på radikaliserings.

Direktoratet skal i den anledning oplyse følgende:

Koordineringen af indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme varetages af Koncern Sikkerhed i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Koncern Sikkerhed varetager i øvrigt en række spørgsmål af sikkerhedsmæssig karakter i forhold til placering, monitorering og håndteringen af indsatte i Kriminalforsorgens institutioner mv., ligesom den konkrete indsats vedrørende exit-initiativer og indgreb overfor klienter er forankret i Koncern Sikkerhed.

Koncern Sikkerhed er ansvarlig for, at der er udarbejdet klare procedurer for personalets håndtering af oplysninger, der indikerer radikaliserings af konkrete klienter, ligesom det er forankret i Koncern Sikkerhed, at der er udarbejdet procedurer

for samarbejdet med de relevante myndigheder, således at de konkrete oplysninger videregives hertil.

På baggrund af hændelserne i februar 2015 har Koncern Sikkerhed udarbejdet en ny vejledning til håndtering af bekymrende adfærd. Vejledningen giver både støtte med beskrivelse af konkrete forhold, der kan give anledning til bekymring om radikaliserings, og formaliserer sagsbehandlingen ved at udstikke klare procedurer for personalet i institutionerne og i Koncern Sikkerhed.

Ved udarbejdelsen af den ny vejledning er det blandt andet formaliseret:

- at bekymringsindberetninger sendes direkte til Koncern Sikkerhed fra den enkelte medarbejder,
- at der ved de enkelte institutioner er et ansvar for at iværksætte relevant opfølgning umiddelbart,
- at Koncern Sikkerhed videresender alle bekymringsindberetninger til Politiets Efterretningstjeneste,
- at Koncern Sikkerhed foretager en tværfaglig gennemgang af alle bekymringsindberetningerne og giver tilbagemelding til institutionen og kriminalforsorgsområdet om relevant opfølgning, herunder muligheden for at iværksætte mentorforløb, og
- at opfølgningen koordineres i samarbejde med kriminalforsorgsområdet.

Vejledningen er udarbejdet og justeret efter aftale med Politiets Efterretningstjeneste og er suppleret af relevante skemaer til understøttelse af sagsbehandlingen. Det er intentionen, at vejledningen skal være et dynamisk dokument, således at f.eks. ændringer i procedurer eller hvad personalet skal være opmærksom på, hurtigt kan indarbejdes og udmøntes i institutionernes daglige arbejde. Det skal bemærkes, at dette allerede har været nødvendigt på grund af konkrete forhold.

Foruden ovenstående monitoreres antallet af klienter med bekymringsindberetninger kontinuerligt af Koncern Sikkerhed, således at kriminalforsorgsområderne jævnligt gøres bekendt med, hvilke klienter i området der er indberettet til Politiets Efterretningstjeneste. Dette tillige med henblik på at iværksætte opfølgning og foretage orientering ved løsladelse.

Det er Kriminalforsorgens samlede vurdering, at der er etableret hensigtsmæssige procedurer for at sikre håndtering af situationer, hvor personalet vurderer, at en klient viser tegn på radikaliserings.

Det skal dog bemærkes, at det er kriminalforsorgens vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt med en it-understøttelse af de beskrevne procedurer, hvilket må forventes i endnu højere grad at kunne optimere sagsgangene og minimere risikoen for fejl.